

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Poznań, dnia 22 października 2015 r.

Poz. 5976

UCHWAŁA NR XV/57/2015 RADY GMINY BRALIN

z dnia 15 października 2015 r.

w sprawie ustanowienia pomnika przyrody

Na podstawie art. 44 ust. 1 i 2, w związku z art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity z 2013 r. Dz. U. poz. 627 ze zm.), w związku z art. 18 ust. 2 pkt. 15, art. 40 ust. 1, art. 41 ust. 1 i art. 42 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 1515), Rada Gminy Bralin uchwala, co następuje:

§ 1. 1. W celu ochrony tworów przyrody o wyjątkowych walorach przyrodniczych, wyróżniających się cechami osobniczymi, rozmiarami i wiekiem, ustanawia się pomnikiem przyrody drzewo z gatunku Dąb szypułkowy (*Quercus robur*) o nazwie Leszek, którego obwód pnia na wysokości 130 cm wynosi 552 cm, rosnący na działce o numerze ewidencyjnym 651/2, obręb Chojęcin, gmina Bralin, powiat kępiński, województwo wielkopolskie.

2. Opinia dendrologiczna dla proponowanego pomnika przyrody opracowana we wrześniu 2015 roku przez EKO-TREK Jerzy Stolarczyk z Wrocławia stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. W odniesieniu do pomnika przyrody wprowadza się następujące zakazy:

- 1) niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru;
- 2) uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby;
- 3) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 4) zmiany sposobu użytkowania ziemi;
- 5) umieszczania tablic reklamowych.

§ 3. Nadzór nad pomnikiem przyrody wymienionym w §1 sprawuje Wójt Gminy Bralin.

§ 4. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Bralin.

§ 5. Uchwała podlega opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego i wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Przewodniczący Rady
(-) Grzegorz Lemanik

EKO-TREK
ARBORYSTYKA & TRZEKCLIMBING

**Opinia dendrologiczna
dla proponowanego pomnika przyrody**

Przedmiot opracowania:
Dąb szypułkowy (*Quercus robur*)
Chojęcin, gmina Bralin
Działka 651/2

Zleceniodawca:
Gmina Bralin

Wrzesień 2015

Autor opracowania: Jerzy Stolarczyk

Spis treści

1. Wstęp	3
2. Przedmiot oceny.....	3
3. Wykonawca	3
4. Metodyka	4
5. Parametry drzewa	5
6. Opis i ocena stanu zdrowotnego drzewa	6
7. Określenie wieku drzewa (przedział wieku).....	10
8. Określenie wartości przyrodniczej drzewa.....	11
9. Wskazania dla dalszego postępowania z drzewem.....	12

1. Wstęp

Niniejszy dokument zawiera opinię powstałą na zlecenie Gminy Bralin z siedzibą w Bralinie (63-640), Rynek 3 - umowa nr OŚ.6120.1.2105 z dnia 5 sierpnia 2015r. Wykonawcą jest Jerzy Stolarczyk prowadzący firmę pod nazwą EKO-TREK z siedzibą we Wrocławiu (50-244) przy pl. św. Macieja 5a.

Przedmiotem umowy jest wykonanie opracowania zawierającego opinię dendrologiczną dla proponowanego pomnika przyrody dębu szypułkowego rosnącego na działce nr 651/2 obręb Chojećcin, gmina Bralin. Szczegółowy zakres przedmiotu zlecenia i wykonanych prac wskazano w p. 2 niżej.

2. Przedmiot oceny

Obiekt oceniany: dąb szypułkowy (*Quercus robur* L.)

Czas wykonania wizji i pomiarów w terenie: 3 września 2015 r.

Zakres wykonanych prac zgodnie z umową:

- dokonanie podstawowych pomiarów dendrometrycznych;
- określenie wieku drzewa (przedział wieku);
- opis i ocena stanu zdrowotnego drzewa metodą wizualną, oraz osłuchowo (poprzez opukanie młotkiem diagnostycznym);
- określenie wartości przyrodniczej drzewa;
- określenie wskazań dla dalszego postępowania z drzewem,
- wykonanie dokumentacji fotograficznej.

Zgodnie z umową opinia powinna być sporządzona na bazie oceny wizualnej oraz podstawowych narzędzi diagnostycznych. Dodatkowo wykonano jednak badanie wnętrza pnia tomografem sonicznym pomocne w ocenie stanu drzewa.

Opinia zawiera także opis zastosowanej metodyki badania,

3. Wykonawca

Jerzy Stolarczyk – członek Grupy Niezależnych Ekspertów Drzew (Independent Tree Expert Group), technik leśnictwa (absolwent Technikum Leśnego w Miliczu), inspektor nadzoru w specjalności leczenie i pielęgnacja drzew (NOT SITO nr 46/87).

Materiał zdjęciowy użyty w niniejszej ekspertyzie został wykonany przez autora.

Dane kontaktowe: Jerzy Stolarczyk EKO-TREK, js@eko-trek.pl, tel. +48 501 715 081. www.eko-trek.pl.

4. Metodyka

Zastosowano następujące metody oceny i pomiaru drzew:

a. Pomiar podstawowych parametrów drzewa zgodnie ze standardami.

- Pomiar obwodu wykonano atestowaną taśmą mierniczą na wysokości 130 cm.
- Wysokość zmierzona została za pomocą wysokościomierza Nikon Forestry Pro.

b. Ocenę wizualną stanu zdrowotnego.

- Ocena stanu zdrowotnego drzewa metodą wizualną oraz osłuchowo (poprzez opukanie młotkiem diagnostycznym)
- Ocenę stanu korzeni przy pomocy metalowej sondy arborystycznej.
- Ocena uwzględniała także cechy drzewa mogące wpływać na statykę: rozmiary, położenie, cechy budowy lub symptomy chorób.

c. Pomiar stanu wnętrza pnia wykonany tomografem sonicznym

- Tomograf dźwiękowy pozwala określić poziom i zasięg rozkładu drewna poprzez kontrolę prędkości przesyłu dźwięku pomiędzy czujnikami umieszczanymi na pniu i porównanie uzyskanych wyników z prędkością dźwięku w zdrowym drewnie drzewa badanego gatunku.
- W niniejszej ekspertyzie użyto urządzenia oraz oprogramowania ArborSonic 3D (producent FAKOPP Enterprises).

5. Parametry drzewa

ID/ Lokalizacja	Gmina Bralin , obręb Chojęcín działka 651/2 GPS : 51°16'38" N 17°56'28"E	
Rodzaj/ gatunek	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robus</i> L.)	
Podstawowe parametry drzewa:	Wysokość:	23,8 m
	Obwód (na wys. 130 cm):	552,0 cm
	Pierśnica (średnica na wys. 130 cm):	175,8 cm
	Szerokość korony:	29,0 m
Obiekty w zasięgu drzewa:	<ul style="list-style-type: none">• ciągi komunikacyjne,• budynki mieszkalne (oddalony o ok. 18 m)• budynek hali (oddalony o 15,5m)• ogrodzenie oddalone o 1,8 m oraz 15 m Drzewo rośnie w podwórzu, w pobliżu starego budynku oraz parku.	

Fot. 1 Badane drzewo, od strony zachodniej

6. Opis i ocena stanu zdrowotnego drzewa

- Drzewo ma regularny pień do wysokości ok. 4 m, gdzie zaczyna się nasada korony, a drzewo uzyskuje formę wieloprzewodnikową. Brak wyraźnego jednego przewodnika (fot 3 i 4).
- Korona asymetryczna ze względu na konkurującego z nią jesion (na fot. 2 z lewej).
- W okresie badania drzewo w dobrym stanie zdrowotnym.
- Wydziela niewielki fizjologiczny susz gałęziowy.
- Jeden z konarów po uderzeniu pioruna, ma uszkodzone tyko, zachował żywotność.
- Rozwidlenia prawidłowe, brak oznak osłabienia.
- Na pniu ślady po usuniętych w przeszłości dużych konarach (do wysokości ok. 4 m), prawdopodobnie w celu podwyższenia korony. Mogło to spowolnić przyrost drzewa na grubość (co może wpłynąć na szacowany wiek drzewa, obecny obwód może obniżyć wiek drzewa szacowany na jego bazie, np. wg tabel wieku drzew).
- Wewnątrz pnia rozkład i ubytek (wykryty podczas badania tomografem sonicznym), nie stwarza zagrożenie złamaniem pnia.
- Badanie sondą wykazuje niewielki płytki rozkład w zewnętrznej części korzeni, na obwodzie, od strony północnej i wschodniej. Prawdopodobnie reakcja na zmiany w otoczeniu.
- Grunt wokół drzewa zdeptany, wymaga ochrony przed dalszym zagęszczaniem i ingerencją osób.

*Fot. 2 Badane drzewo, od strony północno-zachodniej.
Po lewej konkurujący z dębem jesion powodujący asymetryczność jego korony.
Po prawej grupa młodych wiązów ocinających pień.*

Fot. 3 i 4 Wieloprzewodnikowość korony. Widoczny susz gałęziowy.

Fot 5 i 6 Ślady po licznych odciętych konarach w przeszłości. Prawdopodobnie efekt cięć podwyższających koronę.

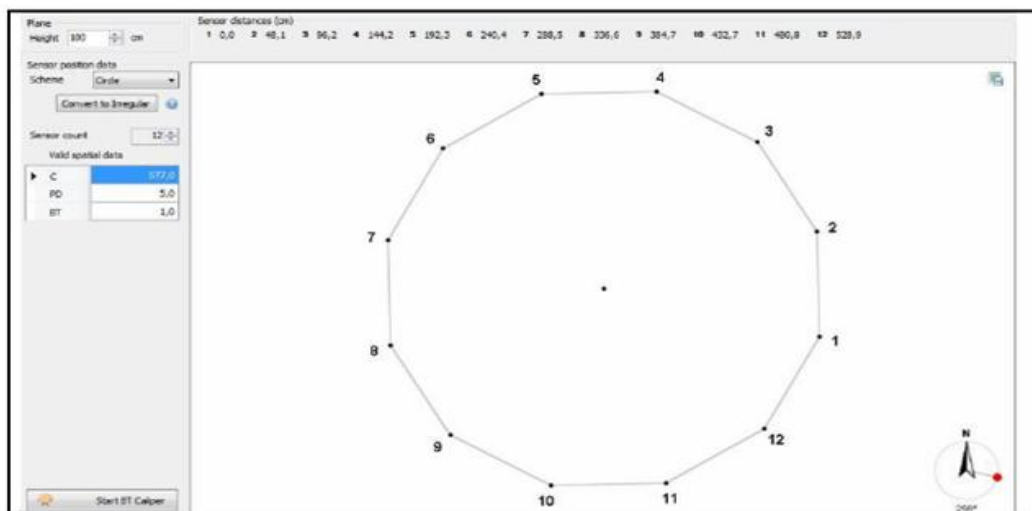
Fot. 7 i 8 Przyrosty kory świadczące o vitalności drzewa

Wyniki badania stanu wnętrza pnia tomografem sonicznym

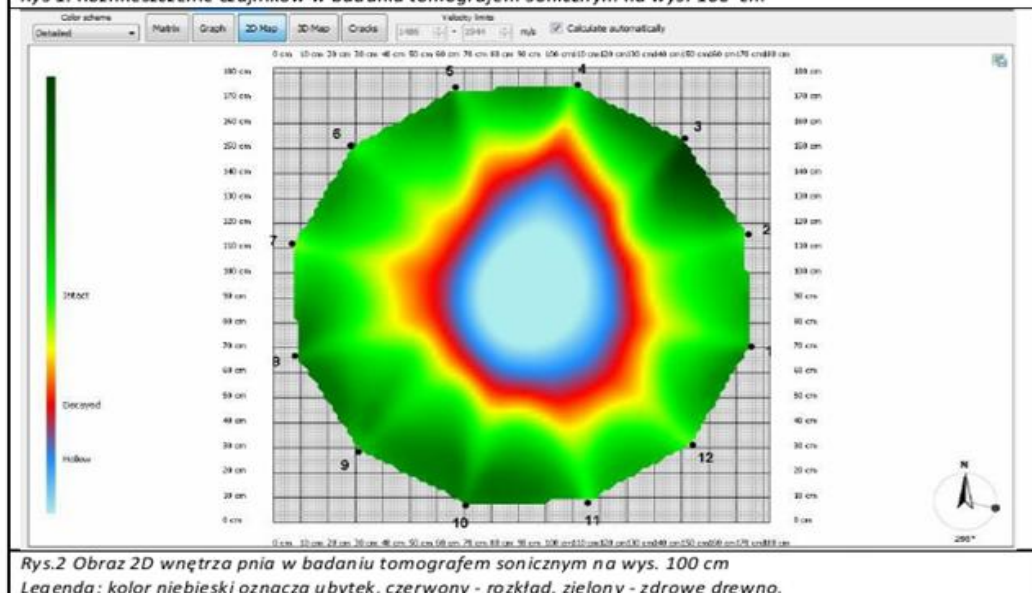
Badanie tomografem sonicznym wykonano, by ustalić stan wnętrza pnia.

Fot. 9 i 10 Badanie pnia tomografem sonicznym ArborSonic 3D

Rys.1. Rozmieszczenie czujników w badaniu tomografem sonicznym na wys. 100 cm

Rys.2 Obraz 2D wnętrza pnia w badaniu tomografem sonicznym na wys. 100 cm

Legenda: kolor niebieski oznacza ubytek, czerwony - rozkład, zielony - zdrowe drewno.

Podsumowanie badania: Na wysokości 100 cm badanie tomografem sonicznym wykazało rozkład i ubytek w centralnej części pnia. Wielkość ubytku nie stwarza zagrożenie złamaniem pnia.

7. Określenie wieku drzewa (przedział wieku)

Wiek drzewa oszacowano korzystając z dwu niezależnych metod.

1. Zgodnie z tabelami wieku drzew Longina Majdeckiego¹

Wg tabeli drzewo z gatunku dąb szypułkowy w wieku 120 lat osiąga 173 cm obwodu, co oznacza, że przy obwodzie 552 cm wiek badanego drzewa można oszacować na 383 lata.

2. Metodą porównawczą

Na podstawie opisów dębów szypułkowych w przewodniku *Najstarsze Drzewa w Polsce* Cezarego Pacyniaka² ustalono przeciętną proporcję wieku i obwodu drzew o obwodach zbliżonych do ocenianego drzewa (ok. 0,6).

Po zastosowaniu powyższego wskaźnika dla badanego drzewa (obwód =552cm) uzyskano szacunkowy wiek drzewa ok. 340 lat.

Wniosek:

Biorąc pod uwagę prawdopodobnie spowolniony przyrost drzewa na grubość wskutek usunięcia dużych konarów oraz uwzględniając oba wyniki opisane wyżej **można oszacować wiek ocenianego drzewa na ok. 375 lat (+/- 25 lat).**

Bardziej dokładne oszacowanie wieku drzewa jest możliwe poprzez pobranie próbek pnia w badaniach inwazyjnych w niższych partiach pnia. Ze względu na ubytek w centrum pnia (wykryty tomografem sonicznym – por. rys. 2) dokładne badania dendrochronologiczne pozwolą także jedynie na uzyskanie przybliżonych wartości. Inną metodą jest sięgnięcie do źródeł historycznych, do których dostępu autor niniejszej opinii nie posiadał.

¹ Majdecki L., *Tabela wiekowa drzew*. Rkps, Oddział Architektury Krajobrazu SGGW, Warszawa, 1980-1986.

² Pacyniak C., 1992, *Najstarsze Drzewa w Polsce*, Wydawnictwo PTTK Kraj, Warszawa 1992

8. Określenie wartości przyrodniczej drzewa

- Wartość przyrodniczą ocenianego drzewa należy ocenić jako bardzo wysoką ze względu na jego wiek, witalność oraz okazałość.
- Na danym terenie drzewo stanowi wyjątkowy walor krajobrazowy, jest prawdopodobnie jednym z cenniejszych drzew, zdecydowanie wartym ochrony.
- Stan zdrowotny ocenianego drzewa wskazuje na utrzymanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych także w przyszłości.
- Ochrona ocenianego drzewa jest wskazana szczególnie obecnie, gdy wiele cennych drzew weteranów ulega dewastacji (np. Dąb Chrobry, Napoleon) lub degradacji na skutek niewłaściwie prowadzonych zabiegów, zaś stanowiska drzew starych kurczą się w efekcie antropopresji. Tym bardziej należy doceniać drzewa, które przetrwały do w spóczesności w dobrej kondycji zdrowotnej, bez znaczącej ingerencji człowieka.

9. Wskazania dla dalszego postępowania z drzewem

- Drzewo obecnie w dobrym stanie zdrowotnym, vitalne, bez widocznych poważnych uszkodzeń.
- Problem może stanowić stan otoczenia w rzucie korony, szczególnie wokół pnia. Zagęszczanie gruntu przez ludzi bądź parkujące samochody, przeobrażanie otoczenie będą wpływać na kondycję korzeni i docelowo na stan zdrowotny drzewa.
- Należy wobec tego w miarę możliwości zadbać o zachowanie dobrych warunków dla systemu korzeniowego – dostęp powietrza oraz wody.
- Warto wprowadzić niskie ogrodzenie wokół pnia utrudniające zdeptywanie gruntu oraz ingerencję w otoczenie drzewa, nawet do 5 m wokół pnia.
- Należy skontrolować susz gałęziowy, usunąć niestabilne suche gałęzie przez obciążanie ich i złamanie.
- Grupa wiązków w pobliżu drzewa powinna być zachowana, może bowiem stanowić ochronę pnia przed koziorogiem dęboszem, ocieniając pień dębu - szczególnie przy obecnie podniesionej koronie. Należy jednak dbać o to, by nie przerastały korony dębu i odpowiednio formować w celu utrzymania ich wysokości na stałym poziomie poniżej korony dębu.
- Koronę jesionu korygować tak, by nie wrosła w koronę dębu.
- Stan zdrowotny korony ocenianego drzewa nie wskazuje na zwiększone ryzyko upadku jej części (np. wskutek wyłamania). Jednak ze względu na lokalizację drzewa i budowę korony warto rozważyć zabezpieczenie korony wiązaniami elastycznymi, które będą zmniejszać ryzyko wyłamania przewodników (w sytuacji ekstremalnych zjawisk pogodowych). A w razie wyłamania ich - zapobiegać upadkowi części drzewa.
- Po 5 latach warto ponownie zbadać porównawczo wnętrze pnia tomografem w celu ustalenia dynamiki zmian (na porównywalnej wysokości ok. 100 cm).